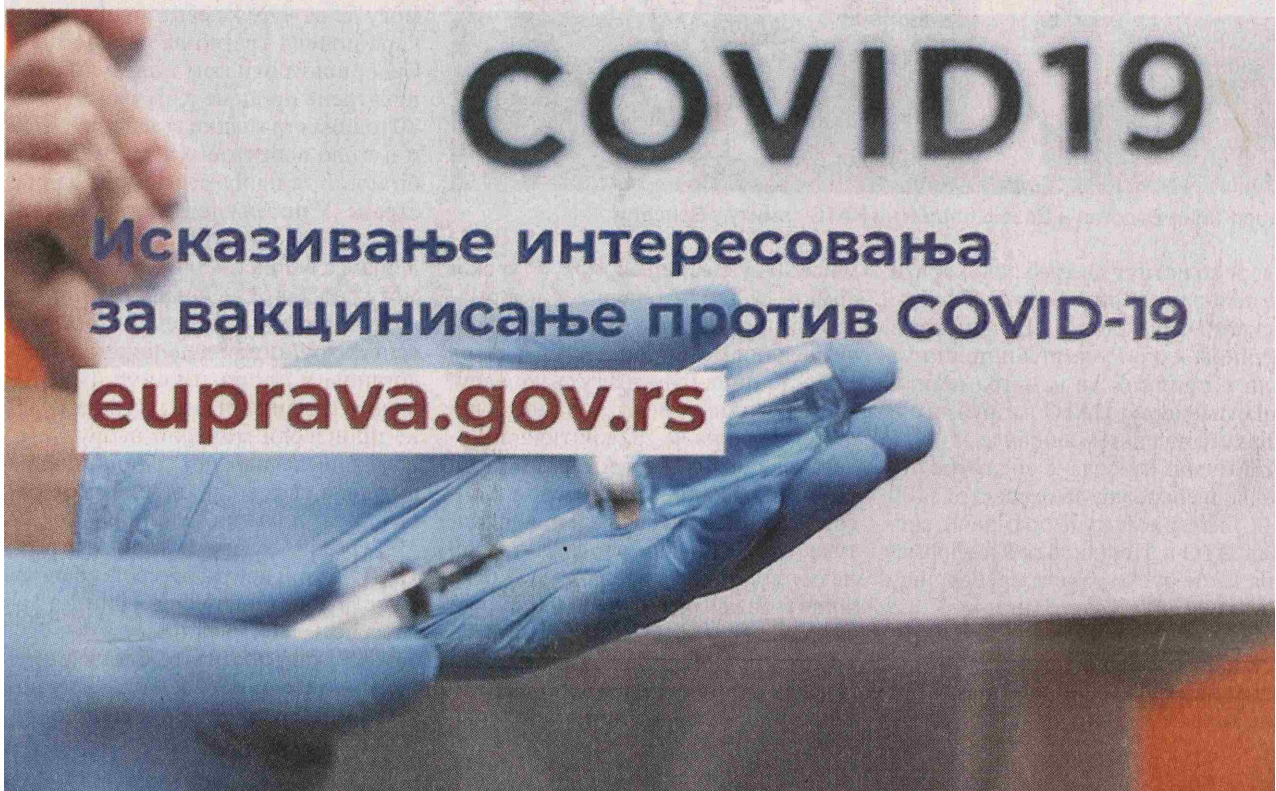

ЕКСКЛУЗИВНО: „БЕЛА КЊИГА 2021” САВЕТА СТРАНИХ ИНВЕСТИТОРА

Највиша оцена Србији за дигитализацију

Највећи помак направљен је и у домену електронског пословања. Дато је 356 препорука за унапређење привредног амбијента у нашој земљи

Маријана Авакумовић

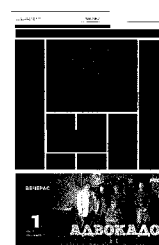
Савет страних инвеститора оцењује да се српска привреда релативно брзо опоравила од последица кризе изазване вирусом корона, а када је реч о унапређењу привредног амбијента, највећи помак направљен је у домену дигитализације и електронског пословања.

Ова област добила је највишу оцену од страних инвеститора који сваки године (изузев претходне, када је због пандемије изостављено вредновање напретка) оцењују пословну климу и дају препоруке Влади Србије шта да

учини како би побољшала пословно окружење и повећала животни стандард грађана. У „Белој књизи 2021” анализирана су 54 сектора привреде и дато је 356 препорука.

Највећи напредак направљен је ка даљој дигитализацији привреде и јавног сектора и уочава се спремност свих државних институција да се у том духу и настави у наредном периоду. Од прошле године, када је цео свет почео да се прилагођава новонасталој ситуацији изазваној појавом вируса корона и да се окреће електронском пословању, у Србији су се такође догодиле многе позитивне промене.

страница 10

ЕКСКЛУЗИВНО: „БЕЛА КЊИГА 2021” САВЕТА СТРАНИХ ИНВЕСТИТОРА

Највиша оцена Србији за дигитализацију

Са прве стране

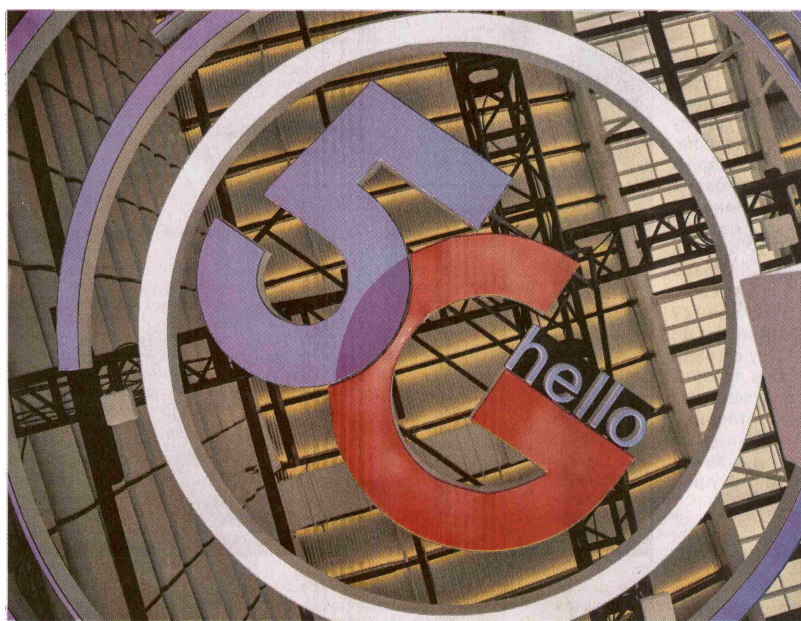
Велики број предузећа организовао је рад „од куће”, многи грађани су почели да користе услуге портала е-управа, а развијени су и бројни нови сервиси и формиран обједињени регистри података. Као најважније достигнуће у претходном периоду издваја се завршетак регистра грађана који је на једном месту објединио тринаест различитих база података које потичу из пет различитих институција. На тај начин је омогућено ефикасније и јефтиније извршење бројних административних процедура пред јавном управом. Такође, почеле су са радом електронске шеме електронске идентификације.

Промене у издавању електронских докумената довеле су до увођења услуге издавања квалификованог средства за кренуће електронског потписа на даљину, такозваног квалификованог потписа у клауду. На тај начин законски заступници страних компанија у Србији могу да користе без ограничења личне сертификате који су им издати у матичним земљама на основу шема електронске идентификације из ЕУ.

Са друге стране, у области телекомуникација није било напретка у односу на преткризну 2019. Пандемија је утицала на пословање оператора електронских комуникација и тек у другој половини ове године почели су да се опорављају. Савет страних инвеститора поздравља почетак рада на новом закону о електронским комуникацијама и подржава пројекат заједничке изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима.

Како наглашавају, један од предуслова за убрзану дигитализацију јесте развој и изградња 5Г мреже. Очекују да ће аукција за додељивање права коришћења радио-фреквенција бити брзо спроведена на јаван и ефикасан начин. Такође, очекује активнију улогу владе у сузбијању теорија завере и лажних вести о 5Г технологији.

Када је реч о енергији, Савет страних инвеститора скреће пажњу да упркос томе што је Србија либерализовала тржиште електричне енергије ЕПС, као државно предузеће, остаје доминантан снабдевач са око 98 одсто учешћа. Препоручују да се напусти регулација цене струје, уведе унутар дневно тржиште и да се размисли увођење инструмента накнаде за коришћење угла.

Један од предуслова за убрзану дигитализацију јесте развој и изградња 5Г мреже

Код обновљивих извора енергије усвојена је нова регулатива за подстицање производње и продају обновљиве енергије. Подстицајне мере предвиђене су у виду система тржишне премије и фид-ин тарифа за мала постројења. Препорука је да се прецизира систем подстицаја, а код енер-

али је у тој години доживело озбиљан шок. Од тога се опоравило ове године, али повећање цена грађевинског материјала и станова, према њиховој оцени, прете да зауставе раст. На институционалној страни, још је остало велика препрека питање својинских односа на земљишту, уз мешање

коришћења у право својине на грађевинском земљишту уз накнаду, како би се умањили трошкови накнаде за конверзију. Потребно је, такође, унапредити поступак електронског одштавања документације, прецизирати обавезе поседовања лиценце за подизвојаче који су ангажовани од извођача радова. Предлажу да се озакоњене нелегално изграђених објеката продужи после 2023.

У претходној години није било побољшања у примени радног законодавства, нити у одлучивању судова код радноправних спорова. На све то надовезала се пандемија вируса корона, која је трајно променила функционисање тржишта рада. Савет страних инвеститора констатује да постојећи прописи више не одговарају стварним потребама послодавца и запослених и да намећу непотребна административна, организациона и финансијска оптерећења.

У том смислу, предлажен је низ побољшања. Она се односе на увођење флексибилнијих форми пословања, попут рада од куће и рада на даљину,

регулисање радних пракси када нису део обавезног образовног програма, дигитализацију и поједностављење строго формалног начина комуникације између послодавца и запосленог, те поједностављивање сложене структуре зараде и начина њеног обрачуна. Додатно, потребне су одређене измене законских одредаба које регулишу престанак радног односа, попут оних које уређују рокове застарелости и отказни рок, као и јасно дефинисање процедуре решавања вишка запослених.

Према званичним подацима, у прошлој години није порасла незапосленост, него сасвим супротно, регистровано је повећање формалне запослености. Међутим, компаније које се нису пријавиле за државне субвенције почеле су са озбиљним реструктурирањима и оптимизацијом броја запослених. Савет страних инвеститора констатује да проблем сиве економије и рада на црно и даље постоји.

За унапређење пословне и инвестиционе климе савет задржава препоруке од прошле године у мале промене због нових околности. Сматрају да треба вратити фискалну стабилност и зауставити раст јавног дуга земље. Потом, довршити реструктурирање инфраструктурних предузећа, укључујући затварање неуспешних државних фирми, чиме ће се смањити фискални дефицит. Препоручују да се јавни издаци у инфраструктури реализирају на отворен и одржив начин са становишта јавног дуга. Треба оптимизовати фискално оптерећење у циљу антицикличног деловања, наставити усавршавање и реорганизацију пореске управе и смањити неизвесност у примени пореских прописа.

Као важну правну новину у овој години савет наводи Закон о заштити потрошача, који треба да унапреди заштиту и положај потрошача. Такође наглашавају да је усвојено неколико битних закона којима се повећава ликвидност предузећа, у складу са тежама да се отклоне економске потешкоће са којима се суочава привреда.

Када је реч о трендовима на тржишту капитала предлажу да се стимулише издавање државних и муниципалних облигација за финансирање инфраструктуре, као и зелене облигације. Предлажу такође да се стимулишу иницијалне јавне понуде и издавање корпоративних облигација у јавном сектору.

Стубови развоја

Стубови развоја	Индекс напретка	
	2021.	2019.
• Енергија	1,75	1,6
• Телекомуникације	1,78	1,78
• Дигитализација и електронско пословање	2,6	1,6
• Некретнине и изградња	1,48	1,39
• Радна снага и људски капитал	1	1,4

Извор: „Бела књига 2021” Савета страних инвеститора

гетске ефикасности усвајање функционалног уговора за јавно-приватно партнерство.

У центру пажње Савета страних инвеститора остаје примена Закона о планирању и изградњи. Грађевинарство као делатност знатно је напредовало до појаве короне у 2020,

државне и приватне својине. Независно од тога, приметан је пораст броја грађевинских дозвола откако је уведена обједињена процедура њиховог издавања.

Савет страних инвеститора предлаже да се размисли могућност измене прописа о конверзији права